

Työ jatkuu

Vapaan sivistystyön kehittämisohjelman loppuraportti on ilmestynyt. Vuoden verran valmisteluryhmä asiantuntijoineen teki työtä kuulleen eri oppilaitosmuotojen näkemyksiä.

Loppuraportti on kehittämisen ketjussa vain välietappi. Vuosi sitten sitä ehkä odotti, että helmikuussa 2009 vapaan sivistyksen maailma olisi valmiimpi, vaikka tiedettiin että kehittämisohjelma ylettyy vuoteen 2012 asti.

Vapaan sivistystyön lakia tullaan uudistamaan vuoden 2010 alusta sisällön suhteen ja vuoden 2011 alusta rahoitusjärjestelmän osalta, mutta lain keskeiset muutokset ovat vielä auki. Vapaan sivistystyön tarkoituksesta ja tehtävistä loppuraportti sisältää uudella tavalla muotoiltuja ehdotuksia. Rahoituksen osalta siirrytään suoriteperusteiseen perusrahoitukseen sekä tätä tukevaan laatu- ja kehittämisrahoitukseen. Kansanopistojen suoritteiden porrastusperusteet, internaatin huomioiminen rahoituksessa sekä rakentamisen rahoitus tulevat selvitettäväksi erikseen asetettavassa työryhmässä. Rakenteellinen kehittäminen tähtää ylläpitäjärakenteen vahvistamiseen ja yhteistyön lisäämiseen eri oppilaitosten kesken. Laatuun ja vaikuttavuuteen liittyvät ehdotukset koskevat muun muassa opetushenkilökunnan osaamista, vapaan sivistystyön tutkimusta, osaamisen tunnustamista, opiskelijapalautejärjestelmää sekä elinikäisen oppimisen opintokirjaa.

Miltä kansanopiston tulevaisuus näyttää raportin valossa? Onko luettavissa uhkia tai mahdollisuuksia? Mitään sellaista uhkaa ei ole tullut esille, jota ei jo aikaisemminkin olisi tiedetty. Kansanopiston pitää tietää tehtävänsä, ja hoitaa työnsä tarkoituksenmukaisella ja tehokkaalla tavalla.

Kieltämättä pettymys on se, että loppuraportti ei avaa juuri uusia mahdollisuuksiakaan. Kun kehittämisohjelmaa ruvettiin laatimaan, vapaan sivistystyön oppilaitoksissa oli toiveita, että raporttiin saataisiin kirkkaasti näkyville kansansivistystyön yhteiskunnallinen perustelu. Niin selvät ja vahvat kiinnittymiset nykypäivän tarpeisiin, että valtiovarainministeriökin ymmärtäisi, mihin vapaata sivistystyötä jatkossa tarvitaan. Nyt raportissa jäädään kysynnän, tarjonnan ja kilpailun maailman vietäväksi.

Pettymystä lisää se, että todelliset avaukset kehittämiseen puuttuvat. Laatu- ja kehittämisrahoitus sekä tavoitesopimustyypiset neuvottelut opetusministeriön kanssa toki raportissa mainitaan, mutta epäselväksi jää, halutaanko niille antaa oikeasti merkitystä.

Hannu Salvi